

Spis treści

ROZDZIAŁ 1

Atopowe zapalenie skóry – Dawid Burczyk, Dominika Wcisła-Dziadecka, Agnieszka Garncarczyk,
Marta Palacz-Wróbel

1.1. Kseroza – rodzaje skóry suchej i jej cechy charakterystyczne	1
1.2. Przyczyny powstawania skóry suchej	4
1.3. Nazewnictwo atopowego zapalenia skóry	7
1.4. Epidemiologia	8
1.5. Etiopatogeneza atopowego zapalenia skóry	12
1.6. Obraz kliniczny (wykwity, typowe umiejscowienie, przebieg, różnicowanie)	23
1.6.1. I faza kliniczna: wyprysk atopowy wczesnego dzieciństwa/okresu niemowlęcego – do 2. r.ż.	23
1.6.2. II faza kliniczna: wyprysk atopowy w okresie późnego dzieciństwa – od 2. do 12. r.ż.	26
1.6.3. III faza kliniczna: wyprysk atopowy okresu młodzieńczego i osób dorosłych	28
1.7. Ocena stopnia nasilenia objawów atopowego zapalenia skóry	34

ROZDZIAŁ 2

Badania podmiotowe i przedmiotowe oraz badania dodatkowe dla potrzeb dermatologiczno-kosmetologicznych w AZS – Weronika Kononowicz

2.1. Badanie podmiotowe (wywiad dermatologiczno-kosmetologiczny)	43
2.2. Badanie fizykalne (przedmiotowe)	46
2.3. Badania dodatkowe laboratoryjne	47
2.4. Nieinwazyjne metody diagnostyczne (ocena biofizycznych parametrów skóry)	49
2.4.1. Badanie oceniające poziom nawilżenia naskórka (korneometria)	51

2.4.2. Badanie oceniające przelnaskórkową utratę wody (tewametria)	51
2.4.3. Badanie oceniające zawartość melaniny i hemoglobiny (meksametria)	52
2.4.4. Badanie oceniające stopień tojotoku/natłuszczania (sebometria)	53
2.4.5. Badanie oceniające elastyczność skóry (kutometria)	54
2.4.6. Badanie oceniające pomiar pH skóry (pH-metria)	54
2.5. Badanie obrazowe za pomocą ultrasonografii wysokiej częstotliwości	55
2.6. Badanie obrazowe lampą Wooda	56
2.7. Badanie mikroskopowe przy użyciu kapilaroskopu	58
2.8. Badanie rozłożenia stanu zapalnego za pomocą kamery termograficznej	61
ROZDZIAŁ 3	
Leczenie farmakologiczne w atopowym zapaleniu skóry – Dawid Burczyk, Barbara Misio,	
<i>Radosław Balwierz, Marta Palacz-Wróbel, Barbara Koleżyńska, Dominika Wcisło-Dziadecka</i>	65
3.1. Leczenie atopowego zapalenia skóry	71
3.2. Miejscowe leczenie przeciwzapalne	73
3.2.1. Glikokortykosteroidy stosowane miejscowo	73
3.2.2. Miejscowe inhibitory kalcyneuryny (mIK)	82
3.2.3. Kapsaicyna	84
3.2.4. Krisaborol/kryzaborol	85
3.2.5. Pochodne smoły węglowej (dziegcie)	85
3.2.6. Tlenek cynku	86
3.2.7. Taniny	86
3.2.8. Emolienty	86
3.2.9. Mokre opatrunki	92
3.2.10. Podchloryn sodu	93
3.3. Leczenie ogólnoustrojowe	95
3.3.1. Leczenie przeciwdrobnoustrojowe	98
3.3.2. Leczenie przeciwhistaminowe	100
3.3.3. Leczenie biologiczne	101
3.3.4. Inhibitory kinazy JAK (iJAK)	104
ROZDZIAŁ 4	
Leki recepturowe – Barbara Misio, Radosław Balwierz, Dawid Burczyk	125
4.1. Lek recepturowy – informacje ogólne	125
4.1.1. Definicja leku recepturowego	125
4.1.2. Ilość leku, jaką można wydać na odpłatność ryczałtową	126
4.1.3. Skróty stosowane w recepturze	127
4.1.4. Recepta – lek recepturowy	130
4.1.5. Wykonanie leku recepturowego	130
4.1.6. Sygnatura leku robionego	131
4.1.7. Ważność leku recepturowego	132
4.2. Postacie leków recepturowych mające zastosowanie w atopowym zapaleniu skóry	133
4.2.1. Emulsje	133
4.2.2. Maści	133
4.2.3. Kremy	134
4.2.4. Żele	134
4.2.5. Roztwory	134
4.3. Surowce recepturowe	135
4.4. Leki gotowe jako surowce farmaceutyczne	136

4.5. Surowce recepturowe mające zastosowanie w atopowym zapaleniu skóry	138
4.6. Przykłady recept na leki recepturowe stosowane w atopowym zapaleniu skóry	143
4.6.1. Leki recepturowe zawierające witaminy	143
4.6.2. Leki recepturowe zawierające miejscowe glikokortykosteroidy	152
4.6.3. Leki recepturowe o działaniu nawilżającym i/lub nawilżająco-odkażającym	154
4.6.4. Leki recepturowe o działaniu natłuszczającym	157
4.6.5. Leki recepturowe o działaniu przeciwświądowym	160
4.6.6. Leki recepturowe w terapii zakażeń bakteryjnych i/lub grzybiczych	162
ROZDZIAŁ 5	
Fototerapia i fotochemioterapia w atopowym zapaleniu skóry – <i>Wiktoria Odrzywołek</i>	165
5.1. Fototerapia i fotochemioterapia w atopowym zapaleniu skóry	165
5.2. Podział promieniowania i oddziaływanie światła na tkanki	166
5.3. Fototerapia	168
5.3.1. Rodzaje fototerapii stosowane w leczeniu AZS	168
5.3.2. Próby świetlne	170
5.3.3. Przebieg zabiegu	171
5.3.4. Bezpieczeństwo i działania niepożądane	171
5.3.5. Przeciwwskazania do fototerapii	172
5.4. Światło niebieskie	172
5.5. Lasery ekscymerowe	173
5.6. Lasery i niekoherentne źródła światła oddziałujące na naczynia krwionośne	173
ROZDZIAŁ 6	
Zabiegi aparaturowe z zakresu kosmetologii pielęgnacyjno-leczniczej oraz medycyny estetycznej dedykowane pacjentom z atopowym zapaleniem skóry – <i>Wioleta Faruga-Lewicka</i>	177
6.1. Wybrane zabiegi aparaturowe dedykowane pacjentom z atopowym zapaleniem skóry	177
6.1.1. Infuzja tlenowa	177
6.1.2. Sonoforeza	178
6.1.3. Elektroporacja	179
6.1.4. Jonoforeza	179
6.1.5. Oksybraza	179
6.2. Wybrane zabiegi z zakresu kosmetologii pielęgnacyjnej	180
6.2.1. Oczyszczanie	180
6.2.2. Złuszczenie	180
6.2.3. Korneoterapia	181
6.2.4. Nawilżanie	181
6.3. Substancje aktywne stosowane w zabiegach z zakresu kosmetologii pielęgnacyjnej	182
6.4. Substancje podrażniające skórę z atopowym zapaleniem skóry	183
6.5. Wybrane zabiegi z zakresu kosmetologii leczniczej	184
6.5.1. Zastosowanie polihydroksykwasów w pielęgnacji skóry z AZS	184
6.5.2. Kwas laktobionowy	184
6.5.3. Glukonolakton	185
6.5.4. Zastosowanie egzosomów w pielęgnacji skóry z AZS	185
6.6. Wybrane zabiegi z zakresu medycyny estetycznej	186
6.6.1. Osocze bogatopłytkowe	186
6.6.2. Toksyna botulinowa	186

ROZDZIAŁ 7

Wyroby medyczne rekomendowane w codziennej pielęgnacji skóry suchej i atopowej – <i>Barbara Misło, Dawid Burczyk, Radosław Balwierz</i>	189
7.1. Wyroby medyczne – definicja	189
7.2. Wymogi dotyczące informacji o wyrobie medycznym	190
7.2.1. Etykieta i instrukcja używania	190
7.2.2. Informacje na etykiecie	190
7.2.3. Reguły klasyfikacji wyrobu medycznego	191
7.3. Wyroby medyczne do stosowania w atopowym zapaleniu skóry	196

ROZDZIAŁ 8

Dermokosmetyki apteczno-drogersyjne zalecane w codziennej pielęgnacji skóry suchej i atopowej – <i>Barbara Misło, Dawid Burczyk, Radosław Balwierz</i>	207
8.1. Dermokosmetyki	207
8.2. Produkty kosmetyczne	209
8.2.1. Postacie kosmetyków	211
8.2.2. Podział i funkcje składników kosmetycznych	212
8.3. Przykładowe produkty kosmetyczne według postaci przeznaczone dla skóry suchej i atopowej	219
8.3.1. Przykładowe produkty do pielęgnacji skóry twarzy	219
8.3.2. Przykładowe produkty myjące do ciała	229
8.3.3. Przykładowe produkty oczyszczające do mycia owłosionej skóry głowy	238
8.3.4. Przykładowe mleczka, balsamy, emulsje oraz kremy do ciała	241
8.3.5. Przykładowe produkty kosmetyczne do pielęgnacji stóp	247
8.3.6. Przykładowe produkty kosmetyczne do pielęgnacji dłoni	249
8.3.7. Produkty kosmetyczne o działaniu fotoprotekcyjnym	253

ROZDZIAŁ 9

Znaczenie kwasów tłuszczowych w dermatologii i kosmetologii – <i>Małgorzata Sobczyk, Dawid Burczyk, Radosław Balwierz</i>	261
9.1. Podział kwasów tłuszczowych	262
9.1.1. Nasycone kwasy tłuszczowe	263
9.1.2. Nienasycone kwasy tłuszczowe	264
9.2. Wpływ lipidów, w tym kwasów tłuszczowych, na skórę	266
9.3. Zastosowanie i charakterystyka wybranych kwasów tłuszczowych w kosmetologii i dermatologii	271

ROZDZIAŁ 10

Oleje kosmetyczne – <i>Małgorzata Sobczyk, Dawid Burczyk, Radosław Balwierz</i>	277
10.1. Olej jako surowiec kosmetyczny	277
10.2. Charakterystyka wybranych olejów kosmetycznych dedykowanych skórze suchej oraz atopowej	281
10.2.1. Olej z miodli indyjskiej	281
10.2.2. Olej wiesiołkowy	281
10.2.3. Olej z pestek winogron	283
10.2.4. Olej canola	283
10.2.5. Olej konopny	284
10.2.6. Olej kokosowy	284
10.2.7. Olej arganowy	285

ROZDZIAŁ 11

Postępowanie dietetyczne i suplementacja w atopowym zapaleniu skóry

– *Martyna Andreew-Gamza, Beata Hornik*

289

11.1. Znaczenie stylu życia w AZS	289
11.2. Podłoże immunologiczne AZS	290
11.3. Czynniki wyzwalające AZS związane z odżywianiem na różnych etapach życia	291
11.3.1. Okresy prenatalny i okołoporodowy	291
11.3.2. Dzieciństwo i okres nastoletni	292
11.3.3. Dorosłość	293
11.4. Alergeny pokarmowe występujące u chorych na AZS	294
11.4.1. Wybrane alergeny pokarmowe	295
11.5. Prewencja żywieniowa w AZS	297
11.6. Postępowanie żywieniowe jako element procesu leczenia AZS wraz z suplementacją	298
11.6.1. Substancje o działaniu przeciwutleniającym i przeciwzapalnym	299
11.6.2. Populacja osób dorosłych	301
11.6.3. Populacja kobiet ciężarnych i karmiących	302
11.6.4. Populacja pediatryczna	302

ROZDZIAŁ 12

Atopowe zapalenie skóry u dzieci – *Michalina Jakubczak*

307

12.1. Definicja AZS u dzieci	307
12.2. Różnice w budowie skóry dzieci i dorosłych z AZS	311
12.3. Mikrobiom skóry dziecka z AZS	312
12.4. Przebieg AZS u dzieci	316
12.5. Leczenie AZS u dzieci	317
12.6. Zasady pielęgnacji skóry noworodka i niemowlaka	320
12.7. Znaczenie świadomości choroby w ocenie ryzyka wystąpienia AZS u dziecka	321

Skorowidz

325